

Zelfs in Amerika is Berend niet veilig voor zijn verleden

Theater

'Amerika America' van Speeltheater Holland en Rietkwintet Calefax speelt: 22/11 in Arnhem, 25 en 26/11 in Haarlem, 29/11 in Tiel. Tournee t/m 28/2. Info: www.speeltheater.nl

„Een twee drie vier vijf zes zeven. Waar is Berend Botje gebleven. Hij is niet hier, hij is niet daar. Hij is in Amerika!” In de voorstelling 'Amerika America' van het Speeltheater Holland danst de oude Johnny met stramme benen op het liedje uit zijn jeugd. Vijf stokoude dames strompelen om hem heen maar de muziek die zij spelen op sax, hobo, fagot, klarinet en basklarinet klinkt springlevend. Deze opkomst van de mannen van het Rietkwintet Calefax, met grijze pruiken, rokken en gezondheidsschoenen, is een lust voor het oog. Ze zijn nauwelijks te onderscheiden van de zesde dame, een pop in een rolstoel.

In de schilderachtig vormgegeven muziektheatervoorstelling vloeien heden en verleden in elkaar over. Berend sluit zijn dagen in een Amerikaans bejaardentehuis. Als hij zijn jeugdliefde Marie terugziet, gaan één voor één de luijkjes naar zijn levensverhaal open.

Sfeervolle filmbeelden in zwart-wit brengen ons terug in de tijd toen Johnny, een veelzijdige rol van Koos Elfering, nog Berend heette. Hij groeide op in een kinderrijk gezin in Twente, tijdens de jaren twintig. Levensgrote poppen in donkere kledendracht laten een streng gereformeerd milieu zien. Vader werkt in de textiel fabriek en moeder knoopt de eindjes aan elkaar. In Twents accent luidt hun motto: Wie voor 'n dubbeltje geboren is, wordt nooit 'n kwartje. Maar Berend, een eigenwijze pop met een petje, droomt van Amerika. Samen met lievelingsbroer Jan maakt hij plannen voor de overtocht. Jan is smokkelaar en als hij op

een avond zijn grote slag wil slaan, loopt het mis en moet het gezin zonder hem emigreren.

Een onopgelost raadsel staat het contact tussen de oude Johnny en Marie nog steeds in de weg. Waarom heeft zijn jeugdvriendin de twee broers destijds verraden? De scènes uit hun jeugd ontrafelen een ingewikkelde intrige, die steeds nieuwe feiten boven tafel brengt.

Spelers, musici, poppen en filmbeelden spelen als vanzelfsprekend samen. Met als visueel hoogtepunt de spannende zeereis: een boot vol poppen en spelers wiebelt tussen huizenhoge, realistisch gefilmde golven. De voorstelling schakelt heen en weer tussen het leven in het bejaardentehuis en het met emoties beladen verleden. Langzaam wordt duidelijk dat niet Marie, maar haar vader een sleutelrol speelde. Zij onthult een schokkend geheim, dat een beetje een zijspoor lijkt in de voorstelling. Maar het brengt de twee oude mensen in een ontroerende scène nader tot elkaar. De voorstelling vertelt een mooi verhaal over emigranten en is een ode aan de rijke herinneringen van oude mensen.

Anita Twaalfhoven

Het weerzien met jeugdliefde Marie is niet zo fijn.

FOTO GEERT SNOEIJER

